

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, a fost elaborat de Cancelaria de Stat.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern „Privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, este elaborat în temeiul art. 5 alin. (1) și art. 19 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice. Potrivit Raportului de evaluare ex-post a Strategiei de reformă a administrației publice pentru anii 2016-2020 și Raportului de evaluare finală (ex-post) a Strategiei naționale de descentralizare 2012-2018 evidențiază nevoia stringentă de continuare și consolidare a administrației publice, atât la nivel central, cât și la nivel local, mai ales în noul context de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană. Raportul de evaluare a administrației publice din Republica Moldova (https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/sigma_raport.pdf), elaborat în 2015 de experți naționali și internaționali conform principiilor SIGMA de bună guvernare ale administrației publice, reține multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a înființării, funcționării și încetării activității instituțiilor publice, care este complex și nu întotdeauna coerent. Lipsa unui cadru uniform de reglementare a înființării, funcționării și încetării activității instituțiilor publice sunt expuse și în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf), elaborat în 2023 de experții SIGMA. Având la bază aceste studii și rapoarte, a fost aprobată Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023), care are drept scop instituirea, până la sfârșitul anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de integritate și competență, astfel încât: (a) să gestioneze cu eficiență și să livreze servicii publice de calitate prin profesionalizare și stabilitate, simplificare și raționalizare, predictibilitate și coordonare; (b) să câștige respectul și încrederea cetățenilor prin onestitate, transparență și responsabilitate, accesibilitate și deschidere. Conform obiectivului 2.1. din Programul de implementare, pentru anii 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației publice centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri

legislative și prin management, fiind inerentă realizarea acțiunii ce prevede modificarea actelor normative ce reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice.

În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, aprobarea proiectului este prevăzută în Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, la pct. 4, Clusterul I „Valori fundamentale”, Reforma administrației publice – criteriu politic de integrare europeană, în calitate de act normativ subsecvent legii care reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice. În dezvoltarea acestui program, Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 274/2025, prevede la pct. 10.1.3 inițierea primei etape a implementării legii privind modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice, în baza cadrului normativ subsecvent aprobat. Adicional, Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, conține măsura 68 privind asigurarea unui sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale, prin reformarea instituțiilor publice și creșterea capacităților administrative ale acestora, având drept obiectiv alinierea instituțiilor publice la un cadru de reglementare standard – termen decembrie 2027.

În acest scop a fost elaborat, promovat și adoptată Legea nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și Legea nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice), dintre care prima lege stabilește la art. 5 competența Guvernului de a aproba Statutul model al instituției publice și la art. 3 că „(10) Instituțiile publice sunt supuse evidenței de stat conform modului aprobat de Guvern.”, iar a doua lege prevede, printre altele, luarea la evidență a instituțiilor publice.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Reforma administrației publice este imperativă în contextul aspirațiilor Republicii Moldova de integrare în UE. Procesul de aderare impune alinierea administrației publice la standardele europene, ceea ce presupune modernizarea structurilor, eficientizarea proceselor și adoptarea unor modele de guvernare orientate către cetățean. O administrație publică eficientă și transparentă nu este doar o cerință tehnică, ci și un pilon fundamental al integrării europene.

În ansamblu, capitolul dedicat reformei administrației publice (RAP) din Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) au drept scop modernizarea sistematică a administrației publice, orientată spre eficiență, transparență și responsabilitate, contribuind la crearea unui mediu administrativ care să sprijine dezvoltarea economică, socială și integrarea RM în UE.

Reforma administrației publice urmărește consolidarea mecanismelor de guvernare pentru a crește eficiența, transparența și capacitatea instituțională. Acest proces implică și unificarea regulilor de organizare și funcționare a instituțiilor publice conform principiilor administrației publice.

Considerăm imperios dezideratul de raționalizare și eficientizare a instituțiilor publice printr-un cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, care folosește o terminologie adecvată și care definește clar principiile și regulile de organizare și funcționare a instituțiilor publice.

Această măsură poate contribui la eficientizarea actului administrativ, consolidarea guvernantei, sporirea responsabilității, creșterea calității serviciilor publice prestate.

Adaptarea instituțiilor și mecanismelor de guvernare la principiile și valorile europene presupune o abordare strategică în ceea ce privește organizarea, coordonarea, supravegherea

și responsabilitatea la nivel central și local, nu doar ca un instrument operațional, ci și ca un garant al tranziției către un model de guvernare compatibil cu cerințele UE.

Unul dintre obiectivele care se propun a fi soluționate prin intermediul proiectului de hotărâre, rezidă în punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice, în partea aprobării Statutului-model al instituțiilor publice, în vederea unificării regulilor aplicabile constituirii, organizării și funcționării instituțiilor publice, cu excepția instituțiilor publice din domenii specifice de activitate excluse din câmpul de aplicare a Legii nr. 75/2026.

Situația actuală presupune lipsa unui cadru uniform de reglementare a înființării, funcționării și încetării activității instituțiilor publice. Astfel, divergențele între conținutul statutelor instituțiilor publice pot crea neclarități în atribuirea competențelor și stabilirea responsabilităților. Aspectul dat este expus și în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (<https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf>), elaborat în 2023 de experții SIGMA.

Astfel, conform alin. (7) art. 3 al Legii nr. 75/2026 privind instituțiile publice:

„(7) În cazul instituției publice constituite de către Guvern, structura organizatorică, efectivul-limită și statutul instituției respective se aprobă prin hotărâre de Guvern, iar în cazul instituțiilor publice constituite de către autoritățile administrației publice locale sau de către cea de nivel special – prin decizia autorității deliberative a administrației publice locale ori, respectiv, prin hotărârea Comitetului executiv al Găgăuziei (în continuare – *decizia fondatorului*).”.

Conform art. 5 al legii menționate:

„**Articolul 5. Statutul instituției publice**

(1) *Statutul instituției publice este actul care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice. Guvernul aprobă statutul model al instituției publice.*

(2) *Statutul instituției publice conține prevederi referitoare la cel puțin următoarele: denumirea, fondatorul, sediul, misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile și competențele instituției publice; organele de administrare și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de administrare; sursele de finanțare și modul de administrare a acestora; conținutul și procedura de raportare către fondator.*

(3) *Statutul instituției publice poate conține și alte prevederi, specifice instituției publice, care nu contravin actelor normative.”.*

Respectiv, unul dintre obiectivele care se propun a fi soluționate prin intermediul legii rezidă în unificarea regulilor aplicabile inclusiv față de conținutul statului-model al instituțiilor publice, conform unui Statul model aprobat de Guvern.

În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru ajustarea rapidă și eficientă statutelor/regulamentelor instituțiilor publice la cerințele legale impuse de noua Lege privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice.

De asemenea, conform Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023), s-a relevat regulile contradictorii cu privire la înființarea și funcționarea instituțiilor publice.

Se constată astfel că, procedura de înregistrare de stat a instituțiilor publice în condițiile Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, este una pur formală, entitățile respective fiind obligate să suporte, nejustificat, cheltuieli aferente procedurii de înregistrare, taxele respective fiind similare celor percepute de la persoanele juridice de drept privat și constituind o sursă de venit al altei instituții publice – Agenția Servicii Publice.

Pentru a avea o administrație publică centrală și locală eficientă, sistemul instituțional al acestora trebuie să fie eficient, raționalizat și eficientizat printr-un cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, este necesară reconsiderarea reglementărilor ce prevăd obligativitatea supunerii instituțiilor publice procedurii de înregistrare de stat.

În contextul considerentelor menționate mai sus, Legea nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice) prevede aplicarea mecanismului luării acestora în evidență de stat, similar organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale. Astfel, prin Legea nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (*ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice*) a fost modificat articolul 3 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali prin completarea alin. (2) cu cuprinsul: „(2) În cazul persoanelor juridice de drept public se aplică procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat, în modul stabilit de Guvern.”.

Așadar, proiectul actului normativ urmărește ajustarea dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 în corespundere cu noile prevederi ale articolului 3 și 5 ale Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și art. 3 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, asigurând punerea în aplicarea unei proceduri simplificate de luare la evidență a instituțiilor publice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul dispune aprobarea Statutului-model al instituției publice, structurat în 6 capitole, după cum urmează:

- I. Dispoziții generale
- II. Misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile și competențele instituției publice
- III. Organizarea activității și modul de administrare al instituției publice
- IV. Personalul Instituției Publice
- V. Gestionarea finanțelor și patrimoniul instituției publice
- VI. Raportarea către fondator și dările de seamă.

Potrivit proiectului, statutul instituției publice reglementează modul de organizare și funcționare a instituției publice, inclusiv misiunea, domeniile de activitate specifice ale instituției, funcțiile pentru fiecare din domeniile de activitate, se determină și enumeră atribuțiile instituției publice, reieșind din realizarea funcțiilor și tipul serviciilor prestate de instituție, competențele instituției publice; organele de administrare și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de administrare, sursele de finanțare și modul lor de administrare, conținutul și procedura de raportare către fondator, precum și alte particularități privind organizarea și funcționarea instituției publice, în corespundere cu actele normative.

De asemenea, proiectul conține și prevederi, care vizează personalul instituției publice.

Concomitent, în virtutea activităților și domeniilor specifice fiecărei instituții publice, acestea vor fi în drept să completeze textul propriului Statut cu norme adiacente în condițiile cadrului normativ.

Statutul-model stabilește că administrarea instituției publice se realizează prin intermediul Fondatorului, Consiliului instituției publice (dacă acesta este constituit) și Directorului instituției publice. Astfel, sunt reglementate atribuțiile fiecăruia dintre organele de administrare, modul de organizare și funcționare a Consiliului, inclusiv componența, modul de convocare și desfășurare a ședințelor, adoptarea hotărârilor și procedura de consemnare a acestora, precum și atribuțiile, modul de selectare, numire în funcție și răspunderea Directorului instituției publice.

Totodată, se prevede includerea instituțiilor publice în rândul subiecților supuși evidenței de stat, conform Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1004/2006. Mai mult, la punctul 12 din hotărârea citată, textul: „, în mod obligatoriu,” se propune a fi exclus, deoarece cuvintele sunt superflue, considerând caracterul obligatoriu al normelor juridice. Ba, mai mult, păstrarea în continuare a textului „, în mod obligatoriu,” ar putea genera interpretări echivoce în sensul în care o cerință legală sau o altă normă de conduită este obligatorie doar în cazul în care actul normativ specifică în mod expres caracterul său obligatoriu. *Per a contrario*, în celelalte cazuri normele juridice ar avea un caracter dispozitiv, ceea ce este inadmisibil în materie de drept public.

În mod corespunzător se propune modificarea formularului la regulament.

Termenul de intrare în vigoare a prezentei hotărâri este stabilită în corespundere cu prevederile Legii nr. 75.2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice, în temeiul căreia a fost elaborat, și anume data de 1 ianuarie 2028, cu excepția punctului 2, care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Astfel, conform art. 19 al legii în cauză:

„**Articolul 19.** Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2027, cu excepția prevederilor art. 13 alin. (9), care intră în vigoare la 1 ianuarie 2029.

[...]

(5) De la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la 31 decembrie 2027, aceasta se aplică numai în partea ce ține de aprobarea actelor normative necesare pentru evaluarea instituțiilor publice conform alin. (4).”

În consecință, Fondatorii instituțiilor publice vor avea la dispoziție un an de zile în care vor asigura aducerea în concordanță a actelor care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice din subordine în conformitate cu Statutul-model al instituției publice, aprobat prin prezenta hotărâre, adică până la data de 31 decembrie 2028.

În același context, conform Legii nr. 76/2026:

„**Art. II.** – Articolul 3 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 184–187, art. 711), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În cazul persoanelor juridice de drept public se aplică procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat, în modul stabilit de Guvern.”

[...]

Art. VII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2027, cu excepția prevederilor art. II, care intră în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului actului normativ s-a stabilit că nu există o alternativă la elaborarea și aprobarea acestuia, or acestea rezultă din dispozițiilor Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și din dispozițiile Legii nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (*ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice*).

Menținerea status quo-ului nu poate fi acceptată, întrucât nu răspunde obiectivelor documentelor de politici aprobate și măsurilor pentru punerea în aplicare a Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice, nu eficientizează procesul decizional și nu asigură reguli uniformizate de organizare și funcționare a instituțiilor publice și nici nu se asigură o procedură facilă de luare la evidență a instituțiilor publice.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul reglementează modelul statutului instituțiilor publice care fac obiectul Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și modifică dispozițiile privind luarea la evidență a autorităților publice și a instituțiilor publice.

Drept impact, proiectul actului normativ asigură reguli uniformizate de organizare și funcționare a instituțiilor publice, care sporește calitatea serviciilor publice prestate de instituțiile publice, o mai bună guvernanta a acestora și creșterea performanței lor.

O structură și reguli unice de guvernanta bazată pe standardele europene ale administrației publice este în măsură să faciliteze și să eficientizeze implementarea unor politici publice moderne focusate spre prestarea unor servicii publice calitative.

Concomitent, proiectul actului normativ va reduce timpul și cheltuielile legate de înființarea, reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice.

Drept impact, proiectul actului normativ asigură o procedură unică de luare la evidență pentru toate entitățile publice care sporește predictibilitatea și reduce din sarcina administrativă, atât a instituțiilor publice și a fondatorilor lor, cât și a organului înregistrării de stat, fără a afecta drepturile și interesele legale ale altor persoane

Prezentul act normativ va avea un impact pozitiv asupra transparenței și responsabilității în sectorul public, ce ar putea contribui la creșterea calității, performanței și eficienței actului de guvernare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu implică cheltuieli financiare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Proiectul de hotărâre are un impact social pozitiv, or prin aprobarea regulamentului se oferă societății un acces mai larg la informația despre modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice, ceea ce sporește încrederea publicului față de modul de administrare a instituțiilor publice.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor art.9 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și conform prevederilor pct. 177 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, a fost publicat anunțul privind inițiativa de elaborare și consultarea publică a proiectului de hotărâre privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale. https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-elaborarea-proiectului-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-statutului-model-al-inst/14566
7. Concluziile expertizelor
Potrivit art.36 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectului de hotărâre privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, urmează a fi supus expertizei de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Pentru aplicarea Statutului-model și a Regulamentului modificat nu este necesară modificarea ulterioară a altor acte normative, or acestea au drept temei Legea nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și Legea nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (<i>ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice</i>).
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Fondatorii instituțiilor publice, până la 31 decembrie 2028, vor asigura aducerea în concordanță a actelor care reglementează organizarea și funcționarea acestora, în conformitate cu Statutul-model al instituției publice, aprobat prin prezenta hotărâre.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ **Lilia DABIJA**

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2026.07.27 10:30:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

